POLSKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA

Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac niebezpiecznych

Właściciel procesu: Dyrektor Departamentu BHP Ochrony Ppoż. i ochrony Środowiska

Spis treści:

I. Cel instrukcji 3

II. Zakres 3

III. Definicje 3

IV. Tryb postępowania 4

V. Dokumenty związane 9

VI. Załączniki 9

VII. Karta zmian i przeglądu 10

VIII. Historia wersji 11

I. Cel instrukcji

Celem Zasad jest określenie jednolitego trybu postępowania przy realizacji prac niebezpiecznych, w taki sposób by prace prowadzone były zgodnie ze sztuką budowlaną w sposób technicznie poprawny, zapewniający bezpieczeństwo życia, zdrowia, mienia i ochrony środowiska oraz dokumentowanie tych prac zgodnie z obowiązującymi przepisami i przyjętymi w Spółce zasadami.

II. Zakres

Zasady obejmują prace niebezpieczne wykonywane na obiektach należących do Spółki, ustanawiają zakres uprawnień i odpowiedzialności wykonujących zadania związane z tymi pracami. Niniejsze postanowienia obowiązują wszystkich pracowników Spółki oraz pracowników wykonawców zewnętrznych, którzy wykonują prace w ramach zleconych usług.

III. Definicje

W niniejszych Zasadach stosuje się następujące określenia i zwroty:

Dopuszczający – osoba, która odpowiada za przygotowanie lub ocenę stanu zabezpieczenia obiektu przed rozpoczęciem prac przez wykonawcę zewnętrznego.

Koordynator – osoba, która odpowiada za właściwą współpracę różnych zespołów wykonujących wzajemnie powiązane prace niebezpieczne, wyznaczona przez Poleceniodawcę

Niezgodność eksploatacyjna – znacząca różnica między zaistniałą sytuacją, a sytuacją zakładaną, istotnie utrudniającą lub uniemożliwiającą bezpieczne wykonanie pracy.

Odpowiednie kwalifikacje – przeszkolenie w dziedzinie BHP, Ppoż. i ochrony środowiska, w szczególności w zakresie prawidłowych sposobów wykonywania prac niebezpiecznych oraz wymagane przepisami uprawnienia dla danego rodzaju prac.

Odpowiedzialny – osoba posiadająca przeszkolenie bhp dla osób kierujących pracownikami, wyznaczona do kierowania pracami i pracownikami wykonującymi określone prace niebezpieczne, wyznaczona przez Poleceniodawcę.

Polecenie pisemne wykonania pracy niebezpiecznej nietypowej (Polecenie pisemne) – dokument niezbędny do wykonania pracy niebezpiecznej nietypowej.

Poleceniodawca – osoba z kierownictwa lub osoba wyznaczona przez kierownictwo podmiotu gospodarczego, upoważniona do wydawania poleceń na wykonanie prac niebezpiecznych.

Prace niebezpieczne - prace szczególnie niebezpieczne w rozumieniu ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa budowlanego,

z wyłączeniem prac gazoniebezpiecznych, przy wykonywaniu których istnieje duże zagrożenie wypadkiem.

Prace niebezpieczne awaryjne – prace związane z ratowaniem życia, zdrowia ludzkiego i mienia oraz zabezpieczeniem urządzeń przed zniszczeniem.

Prace niebezpieczne eksploatacyjne – prace wykonywane przez pracowników wyznaczonych na stałe albo doraźnie do ich realizacji, według tych samych technologii, na które zostały wcześniej opracowane szczegółowe instrukcje technologiczne prowadzenia tych prac.

Prace niebezpieczne nietypowe – prace niebezpieczne, nieujęte w wykazie prac eksploatacyjnych, wykonywane na podstawie każdorazowo opracowanej instrukcji, uwzględniającej technologię czynności i środki techniczne zapewniające bezpieczeństwo wykonania prac.

Wykonawca zewnętrzny – podmiot gospodarczy (organizacja zewnętrzna) wykonujący prace niebezpieczne na obiektach należących do Spółki w ramach zleconych usług.

Zatwierdzający – osoba z kierownictwa lub osoba wyznaczona przez kierownictwo wykonawcy zewnętrznego, upoważniona do zatwierdzania poleceń na wykonanie prac niebezpiecznych nietypowych.

IV. Tryb postępowania

1. Wymagania ogólne

1.1 Odpowiedzialność Prace niebezpieczne należy prowadzić w sposób technicznie poprawny oraz w sposób zapewniający bezpieczeństwo życia, zdrowia, mienia i środowiska.

1.2 Prace niebezpieczne, z wyjątkiem prac awaryjnych, powinny być planowane i przygotowywane dokumentacyjnie z odpowiednim wyprzedzeniem.

1.3 Prace wykonywane w obrębie pasa ruchu drogowego należy prowadzić zgodnie z ustawą *Prawo o ruchu drogowym* i obowiązującymi przepisami.

1.4 Prace niebezpieczne w Spółce dzieli się na:

a) prace niebezpieczne nie wymagające pisemnego polecenia:
- prace eksploatacyjne,
- prace awaryjne,

b) prace niebezpieczne wymagające pisemnego polecenia:
- prace nietypowe.

1.5 Wykaz prac niebezpiecznych eksploatacyjnych będący zbiorem instrukcji stanowi **Załącznik nr 2.**

1.6 Wykaz prac niebezpiecznych awaryjnych i nietypowych stanowi Rejestr prac niebezpiecznych – **Załącznik nr 5**.

1.7 Poszczególne prace niebezpieczne eksploatacyjne są organizowane, wykonywane i dokumentowane zgodnie z właściwymi instrukcjami – **Załączniki nr 2.1 – 2.12.**

1.8 Do realizacji prac niebezpiecznych można zatrudniać jedynie osoby o odpowiednich kwalifikacjach.

1.9 Prace niebezpieczne powinny być wykonywane przez co najmniej dwóch pracowników w celu zabezpieczenia asekuracji.

1.10 Pracowników wykonujących prace niebezpieczne należy wyposażyć we właściwą dla danej pracy odzież roboczą i ochronną, środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt, narzędzia i materiały pomocnicze.

1.11 Prace spawalnicze podczas prac inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych obiektów budowlanych należy wykonywać wg zasad określonych we właściwych przepisach.

1.12 Prace niebezpieczne nietypowe wykonuje się na podstawie pisemnego polecenia (**Załącznik nr 1)**.

1.13 Prace niebezpieczne eksploatacyjne i awaryjne prowadzone są na polecenie ustne.

1.14 Oryginały Poleceń pisemnych prac niebezpiecznych nietypowych archiwizują i przechowują przez okres 5 lat poszczególne komórki organizacyjne realizujące prace niebezpieczne.

1.15 W przypadku wystąpienia w trakcie planowanych prac zarówno prac gazoniebezpiecznych, jak i prac niebezpiecznych – wystawia/wydaje się jedno polecenie na prace gazoniebezpieczne, w którym należy określić zasady wykonania towarzyszących prac niebezpiecznych.

1.16 W przypadku korzystania z systemu informatycznego prace niebezpieczne należy zarejestrować w tym systemie, co najmniej z jednodniowym wyprzedzeniem. Rejestrację uważa się za zakończoną po podpisaniu Polecenia pisemnego przez wszystkie właściwe osoby funkcyjne.

1.17 Prace niebezpieczne nietypowe należy planować i uzgadniać, z co najmniej dwudniowym wyprzedzeniem.

1.18 Prace niebezpieczne należy uzgodnić ze służbami współpracującymi przy tych pracach i służbami mającymi wpływ na przebieg i realizację tych prac oraz z innymi służbami działającymi w strefie zagrożenia.

1.19 W przypadku konieczności współpracy pomiędzy kilkoma zespołami, Poleceniodawca wyznacza Koordynatora.

1.20 W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zagrożeń w trakcie prowadzenia prac niebezpiecznych należy prace przerwać wycofując pracowników ze strefy zagrożenia. Ponowne rozpoczęcie prac może nastąpić wyłącznie na polecenie Odpowiedzialnego w porozumieniu z Poleceniodawcą.

1.21 Dyrektorzy jednostek organizacyjnych Spółki określają w formie Polecenia służbowego wykazy imienne - osób upoważnionych do pełnienia poszczególnych funkcji oraz sposób ich aktualizacji (**Załącznik nr 3, Załącznik nr 4**).

2. Czynności przygotowawcze

2.1 Polecenie wykonania pracy niebezpiecznej:

a. Poleceniodawca wydaje ustnie lub pisemne polecenie wykonania pracy niebezpiecznej

b. Poleceniodawca nie może być jednocześnie Odpowiedzialnym.

c. Przed wydaniem polecenia, Poleceniodawca:

- rozpoznaje stan rzeczywisty obiektu na podstawie dokumentacji technicznej, eksploatacyjnej lub wizji lokalnej,
- uzyskuje i analizuje niezbędną do wykonania pracy niebezpiecznej dokumentację projektową lub technologiczno – ruchową danego obiektu,
- ustala odpowiednią organizację prac i zakres uzgodnień,
- uzgadnia niezbędne zabezpieczenia obiektu przed niepożądanymi wydarzeniami mogącymi wystąpić przy wykonywaniu prac,
- uzgadnia liczbę osób oraz środki potrzebne do realizacji prac,
- ustala potrzebę wyznaczenia Koordynatora i/lub Dopuszczającego.

2.2 Poleceniodawca wyznacza Odpowiedzialnego za wykonanie pracy niebezpiecznej. Odpowiedzialny odpowiada za:

- stosowanie się do zaleceń zawartych w poleceniu,
- posiadanie lub opracowanie stosownej instrukcji na wykonanie prac,
- uzgodnienie i uzyskanie zatwierdzenia opracowanej instrukcji prac nietypowych,
- udzielenie instruktażu pracownikom wykonującym prace,
- kierowanie pracami zgodnie z instrukcją i obowiązującymi przepisami,
- prowadzenie zapisów na druku polecenia.

2.3 W przypadku gdy realizowane będą prace niebezpieczne przez więcej niż jeden zespół Poleceniodawca wyznacza Koordynatora tych prac, który odpowiada za efektywną współpracę zespołów. Do obowiązków Koordynatora prac należy w szczególności:

- zapewnienie współpracy osób odpowiedzialnych za pracę różnych zespołów pracowników;
- ustalenie sposobu łączności i sposobu alarmowania;
- ustalenie harmonogramu prac uwzględniającego zadania wszystkich zespołów.

2.4 Wyznaczenie Dopuszczającego jest konieczne, w przypadku gdy pracę niebezpieczną realizuje wykonawca zewnętrzny.

2.5 Dopuszczający wyznaczany jest spośród osób odpowiedzialnych za eksploatację danego obiektu. Zgoda osoby dopuszczającej upoważnia wykonawcę do rozpoczęcia prac.

2.6 Polecenia wykonania prac niebezpiecznych nietypowych wymagają uzgodnienia ze Służbą BHP i Ochrony Ppoż. oraz zatwierdzenia przez pracodawcę lub osobę upoważnioną z kierownictwa, zwany Zatwierdzającym **(Załącznik nr 4).**

3. Rozpoczęcie prac

3.1 Bezpośrednio przed rozpoczęciem prac wyznaczony Odpowiedzialny powiadamia użytkownika obiektu o przystąpieniu do prac. W przypadku prowadzenia prac niebezpiecznych na obiektach technologicznych Odpowiedzialny zawiadamia dodatkowo Sekcję Dyspozycji Gazu o przystąpieniu do prac.

3.2 Każdorazowo przed przystąpieniem do realizacji pracy niebezpiecznej, Odpowiedzialny udziela pracownikom instruktażu obejmującego w szczególności imienny podział pracy, kolejność wykonywania zadań, wymagania BHP przy poszczególnych czynnościach.

3.3 Dopuszczający w miejscu pracy niebezpiecznej dokonuje przeglądu obiektu, udziela instruktażu o zagrożeniach występujących na obiekcie, warunkach prowadzenia prac itp. oraz sprawdza:

- zgodność zabezpieczenia obiektu z instrukcją,
- przygotowanie zespołu mającego wykonać pracę.

3.4 Każdorazowo Dopuszczający oraz osoby instruowane potwierdzają przeprowadzenie instruktażu, o którym mowa w pkt 3.3 w rejestrze instruktaży udzielonych wykonawcy zewnętrznemu (**Załącznik nr 6**).

3.5 Dopuszczający udziela zgody na prowadzenie pracy niebezpiecznej po stwierdzeniu gotowości zespołu i obiektu każdorazowo przy rozpoczynaniu prac niebezpiecznych oraz przy zmianie warunków pracy.

4. Prowadzenie prac niebezpiecznych

Realizacja prac niebezpiecznych odbywa się zgodnie z instrukcją pracy niebezpiecznej eksploatacyjnej lub na podstawie opracowanej instrukcji pracy niebezpiecznej nietypowej.

5. Prowadzenie prac niebezpiecznych

W przypadku wystąpienia niezgodności eksploatacyjnej należy przerwać pracę i ustalić z Poleceniodawcą nowe warunki bezpiecznego wykonania tych prac.

6. Ogólne wymagania BHP i Ochrony środowiska

6.1 W czasie prowadzenia prac niebezpiecznych należy przestrzegać wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska określonych w odrębnych przepisach.

6.2 Prace niebezpieczne powinny być prowadzone przy zapewnieniu właściwego oświetlenia stanowisk pracy.

6.3 Przed wejściem do wykopu, należy sprawdzić stan skarp i zabezpieczeń ścian wykopu.

6.4 Pracownicy wykonujący prace niebezpieczne w wykopach o głębokości przekraczającej 1,5 m, powinni być wyposażeni w szelki bezpieczeństwa połączone z liną asekuracyjną i asekurowani przez pracowników spoza wykopu.

6.5 Pracowników wykonujących prace niebezpieczne związanie z używaniem otwartego ognia należy wyposażyć w odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy.

6.6 W miejscach prowadzenia prac niebezpiecznych, w których może wystąpić atmosfera o obniżonej zawartości tlenu należy prowadzić jego pomiar. W przypadku obniżeniu stężenia tlenu w powietrzu poniżej 18 % objętości praca musi się odbywać przy użyciu sprzętu izolującego drogi oddechowe.

6.7 Odpowiedzialny decyduje o doborze i użyciu sprzętu ochrony indywidualnej na każdym etapie prowadzenia prac.

6.8 W przypadku powstania zagrożeń życia i zdrowia ludzi podczas wykonywania prac niebezpiecznych należy:

- przerwać pracę,
- ewakuować pracowników z miejsca zagrożenia,
- zabezpieczyć miejsce pracy,
- zawiadomić niezwłocznie Poleceniodawcę.

Uwaga:
Decyzję o ponownym rozpoczęciu prac podejmuje Odpowiedzialny w porozumieniu z Poleceniodawcą.

6.9 Z odpadami wytworzonymi podczas wykonywania prac niebezpiecznych należy postępować zgodnie z *Instrukcją postępowania z odpadami* obowiązującymi w Spółce.

7. Zakończenie prac niebezpiecznych

7.1 Bezpośrednio po zakończeniu prac niebezpiecznych Odpowiedzialny informuje użytkownika obiektu o zakończeniu prac oraz Sekcję Dyspozycji Gazu w przypadku prowadzenia prac niebezpiecznych na obiektach technologicznych.

7.2 W przypadku niewykonania pełnego zakresu prac przewidzianych Poleceniem, bądź w przypadku stwierdzenia niezgodności, należy to odnotować na druku Polecenia. Osoba odpowiedzialna za eksploatację obiektu na danym terenie decyduje o podjęciu dalszych działań.

7.3 Po zakończeniu prac wykonawca zewnętrzny przekazuje użytkownikowi obiektu stosowne informację, a w uzasadnionych przypadkach również dokumentację powykonawczą.

8. Ewidencja wydanych poleceń i wykonanych prac niebezpiecznych

8.1 Rejestr wydanych poleceń i wykonanych prac niebezpiecznych prowadzony jest w komórce organizacyjnej wykonującej prace niebezpieczne (**załącznik nr 5)** lub w systemie informatycznym (forma elektroniczna).

V. Dokumenty związane

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz. U. 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2003 Nr 169, poz. 1650).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i eksploatacji sieci gazowych oraz uruchamianiu instalacji gazowych gazu ziemnego (Dz.U. 2010 Nr 2, poz. 6).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U.2010 Nr 109, poz. 719).
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 Nr 47, poz. 401).
6. Rozporządzenie Ministra z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych. (Dz. U. 2019, poz. 1830).
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (j.t Dz.U. 2018, poz. 1139).
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (j.t Dz.U. 2018 poz. 583).
9. Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG.
10. Instrukcja postępowania z odpadami w Polskiej Spółce Gazownictwa sp. z o.o.
11. Regulamin ochrony przeciwpożarowej.

VI. Załączniki

Załącznik nr 1	–	Polecenie wykonania pracy niebezpiecznej nietypowej.
Załącznik nr 2	–	Wykaz prac niebezpiecznych eksploatacyjnych.
Załącznik nr 2.1		Transport, załadunek i rozładunek rur stalowych o średnicy zewnętrznej większej niż 150 mm lub o ciężarze większym niż 100 kg i rur w wiązkach.
Załącznik nr 2.2	–	Transport, załadunek i rozładunek rur z tworzyw sztucznych o średnicy zewnętrznej większej niż 200 mm i rur w kręgach.
Załącznik nr 2.3	–	Załadunek i rozładunek elementów o masie większej niż 300 kg i wielkogabarytowych.

Załącznik nr 2.4 – Układanie wzdłuż trasy wykopu oraz opuszczanie do wykopu rur o średnicy zewnętrznej większej niż 200 mm.

Załącznik nr 2.5 – Próby ciśnieniowe gazociągów o maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) większym niż 0,5 MPa.

Załącznik nr 2.6 – Prace na wysokości w przedziale od 1 do 2 m.

Załącznik nr 2.7 – Wykonywanie prac na wysokości większych niż 2 m wykonywane ze składanych pomostów lub rusztowań wysięgników i podnośników.

Załącznik nr 2.8 – Prace prowadzone w zbiornikach i kanałach, wewnątrz urządzeń technologicznych oraz w studzienkach instalacyjnych.

Załącznik nr 2.9 – Prace w bliskiej odległości od nieosłoniętych kabli i urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem.

Załącznik nr 2.10 – Wykonywanie prac związanych z czyszczeniem tłokiem gazociągów bez obecności paliwa gazowego

Załącznik nr 2.11 – Wykonywanie prac pożarowo niebezpiecznych

Załącznik nr 2.11a – Protokół – zezwolenie na wykonywanie prac pożarowo – niebezpiecznych.

Załącznik nr 2.12 – Wykonywanie wykopów o ścianach pionowych bez rozparcia o głębokości większej niż 1,5m oraz wykopów o bezpiecznym nachyleniu ścian o głębokości większej niż 3 m.

Załącznik nr 3 – Wykaz osób upoważnionych do wydawania poleceń pisemnych na prace niebezpieczne.

Załącznik nr 4 – Wykaz osób upoważnionych do zatwierdzania poleceń pisemnych na prace niebezpieczne.

Załącznik nr 5 – Rejestr prac niebezpiecznych.

Załącznik nr 6 – Rejestr instruktaży udzielonych wykonawcy zewnętrznemu na realizację prac niebezpiecznych.

VII. Karta zmian i przeglądu

Lp.	**Data zmiany/przeglądu (uzupełnia Biuro Regulacji)**	**Ogólny opis zakresu zmiany** (nr punktu/ załącznika, zmiana odpowiedzialności, nowy tryb postepowania w punkcie…)
1.	03.09.2020	Pkt. V dokumenty związane aktualizacja wykazu
2.	03.09.2020	Pkt. VII usunięto tabelę zapisy

VIII. Historia wersji

Numer wydania	Numer Zarządzenia	Data Zarządzenia	Początek okresu obowiązywania	Koniec okresu obowiązywania
1.	95/2016	06.12.2026	01.01.2017	13.09.2020

Magdalena .Kawaler-Ju

Elektronicznie podpisany przez Magdalena.Kawaler-Ju
Data: 2025.10.13 11:51:08 +02'00'